

13. Філософії їжі і національна ідентичність

Ірина Медвідь, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. Їжа в сучасному світі розглядається як один із способів прояву національної ідентичності. Тому філософія їжі є складовою частиною гуманітарного знання, яке всебічно виражає національну ідентичність народу.

Матеріали і методи. «Філософія їжі» у реаліях сучасного суспільства пов'язана з концепцією «суспільства споживання», оскільки харчовий достаток, що наступив у ряді розвинених країн до кінця ХХ та початку ХХІ століття, переформатував саме ставлення до їжі як основного об'єкта споживання в людській цивілізації [2, с. 321]. Їжа, її приготування та споживання належать до важливих проблем сучасної антропології. Ритуал прийому їжі – це акт пожертвування часом заради насолоди кожним шматочком приготованої страви, задоволення свого потаємного потягу до снобізму та аристократизму.

Результати. Про те, що їжа слугує не лише для харчування, писала англійський соціальний антрополог Марі Дуглас: *«Якщо їжу аналізувати як код, то зашифроване у ній повідомлення знаходимо у зразку соціальних відносин, які його виражають. Повідомлення виходить за межі ієрархії, включень та виключень, меж та трансакцій. Як і секс, вживання їжі має і соціальні, і біологічні складові. Тому категорії продуктів харчування кодують соціальні події»* [3, с. 61]. П'єр Бурдьє, котрий був керівником Центру європейської соціології тлумачив їжу як систему значущих відмінностей: те, що людина їсть, де вона це робить і що їй смакує, засвідчує її походження, освіту, її стиль життя. Кожна країна має свою національну кухню, свої способи приготування, подачі і споживання їжі. Тобто, сучасне харчування все більше і більше починає виражати національні цінності, звичаї, повніше проявляти національну ідентичність народу, виокремлює його неповторну ментальність.

Наприклад, на сучасному етапі серед деяких народів все більш актуальним стає вегетаріанство. Відмова від м'яса – це не лише поза людини, що хизується власною гастрономічною «охайністю» та екологічно відповідальним стилем життя. Це також прояв своєї людської сутності, адже відомо, що вегетаріанство – це не лише питання їжі, а й ставлення до себе як до часточки природного світу. Отже, при вегетаріанстві питання стоїть гостріше і глибше, адже додаються роздуми: чому людина прирекла себе на м'ясний цілібат.

Висновки. Харчування є тим фактором, який проявляє національні цінності звичаї, повно виражає національну ідентичність народу, виокремлює його неповторну ментальність.

Література

1. Варипаєв О.М. Філософія їжі: концептуальні підходи до осмислення феномену [Текст] / О.М. Варипаєв // [Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг](#). – 2012. – Вип. 1(2). – С. 319–325.
2. Douglas, M. Deciphering a meal / Mary Douglas // *Daedalus. Journal of American Academy of Arts and Sciences*. – 1971. – № 101. – S. 61–81.
3. Маценка С. Інтеркультуральні виміри їжі в німецькій літературі (на прикладі роману К. Петерса «Ресторан Міцуко») [Текст] / С. Маценка // *Питання літературознавства*. – 2010. – Вип. 79. – С. 139–147.